

Mezei Erzsébet

NÉPI KULTÚRÁNK A ZENTAI KERÁMIATÁBOR MUNKÁJÁBAN

Néhány gondolat a Gyermekjátékszerek című kiállítás kapcsán

A képzőművészeti kultúra tanítása során az általános iskolában számtalan lehetőség kínálkozik arra, hogy hagyományainkból, népi kultúránk világából merítsünk. Ahhoz, hogy a gyerekek jó úton tudjanak közelíteni a mai képzőművészeti történetekhez, vagy legalábbis figyelői és értői legyenek, ki kell, hogy alakuljon bennük az értékes és értéktelen közötti különbség felfedezésének és annak képessége, hogy az értékítéletüket az évszázadok során fennmaradó értékekhez igazítsák.

A jelenünkben uralkodó kusza értékrendben ennek a kérdésnek az áttekintése fokozott figyelmet igényel. Ez a feladat elsősorban ránk pedagógusokra hárul, így a művészeti nevelésnek, az irodalom, zene és a képzőművészet tanárainak a dolga, hogy a gyerekeket megtanítsák arra, hogy népi kultúránk mélyebb rétegeiben kutassanak. Több módja is van annak, hogy a tanítás során, valamint az iskolán kívül képzőművészeti tevékenységbe beépüljön a hagyományok gyűjtése és föllevenítése. Így a gyerekek alkotómunkája során természetesen meglevenedik a népi formavilág és a jelképrendszer. Jó példát szolgáltatnak erre a zentai kerámia-alkotótáborok témái, amelyek hagyományainkhoz kapcsolódnak, zenei és népköltészeti vonatkozásokkal alátámasztva. Munkámban már hagyományossá vált a néprajzi gyűjtés, amely főleg ünnepeinkhez kapcsolódik, s a gyerekek korának megfelelő értelmezés és folyamatos útmutatás segíti. Nem vagyok néprajzkutató, így a gyerekek érdeklődésének felkeltése és a gyűjtésre vonatkozó útbaigazítás csak az e terület iránt érdeklődő ember szintjén történik. Esetenként kisebb érdeklődő gyerekcsoport gyűjt, de legtöbbször minden tanítványom részt vesz a munkában. Munkájukat közösen értékelik, és kiemelik a lényegét.

1994 karácsonya előtt – részben igazodva a Zentai Városi Múzeum tervbe vett játékkiállításához – gyűjtést szerveztem a felsőhegyi és a zentai gyerekek bevonásával, nagyszüleik gyermekkori emlékezéseire alapozva a munkát. A gyerekeket tanácsokkal láttam el, és bátorítottam őket: tudatosítottam bennük, hogy az idős emberek szívesen emlékeznek vissza gyermekkorukra, és örömmel mesélnek róla, főleg gyerekeknek. A karácsony ünnepéhez az ajándékozás öröme társul, amelynek tárgya gyerekeink esetében leginkább a játék, amely

pedig akkor a legkedvesebb, ha személyhez szólóan a legközelebbi családtagok készítik el.

A gyerekeknek az elbeszélések lejegyzésén kívül azt is feladatul tűztem ki, hogy az adatközlővel közösen készítsenek – legtöbbször már csak az emlékezetben létező – játékokat. A gyűjtés sikerét nem lehetett előre látni, de az aránylag rövid két hét után beérkező írások és az összegyűjtött játékok bizonyították, hogy nem veszett kárba a ráfordított idő és figyelem.

Ezt követte a tanítási órákon végzett munka, a kukoricaszár-játékok készítése, amelyhez már tudatosan, az elsőkézből szerzett ismeretek birtokában álltak hozzá.

Az elkészült játékokkal és a gyűjtés anyagával részt vettünk a Zentai Városi Múzeumban megrendezett kiállításon.

A kiállítással számomra (a képzőművészeti kultúra tanára számára) a program befejeződött, de pedagógiai jelentősége megmarad, mert a gyűjtőmunka s eredménye mindig méltó a figyelemre.

Nagyamamás játékok

Német Tolták... 7 osztály Tolsóvágy

Adatközlő: Nemeth Teréz, 68 éves

Megkérdeztem nagyamamát, milyen játékokkal játszottak az ő gyerekkorában.

- Sokféle játékunk volt, de mind maigunk becsülettel utólok ugyan gyomlagra készített játékok és ezeket általában nem mindenki engedhette meg magának így az én emlékem sem változott.

Mikor készítették ilyen játékokat?

- Gyermekkorban, mikor unakörünk és persze mikor volt miló. Japán

szék az alapanyagok általában mindig készre voltak.

Pékon az ablakok játékokkal játszottak.

ALLATOK A kukorica vagy cinkekor felét rézre egy darabon felhasítják, ide szűrik az állat fejét amit elbőgő valamilyen kőpap

szék. A szék alós felét teljes körrel körbeveszik és elcsiszolják a lábukat. Ha volt készre az kumpu, azt szűrik fel a malac

fejnek az állatok rézre koronára tűskével erősítik össze

NYÁJ Az ures csomajukat kukoricaszárral kötötték. A mondonyra koronafajákkal iszonylatos szándékot szűrik és volt a kemény.

ESZKÖZ Mikor a merion megalka a mélyedélen a víz litalaggettébekor szándékot készítették.

A kukoricaszár felhasítottuk, kivájtuk a puha belsőt, a levegőt kúros rézre felcsiszoltuk mint szék és a levegőre szűrtük.

TALLOK A szék felét két rézre szűrik, szűrtük egy szék cinkekor és megajátottuk és k. tolta, ki kúros a székbe.

ESZKÖZ A vadrautkegyre terméssel szűrték készítettük. Így, hogy a szándékot felhasítottuk lemezen készítettük szék egy cinkekorát és ezt szűrtük.

ROVY LAODA A rézre haronyat jó kemény termék ronggyal, két rézre készítettük és ezzel a levegőre készítettük.

HEG-SÓ Szűrtük két kukoricaszárát, felhasítottuk, de nem úgy. A levegőt rézre szék iszony szándékot készítettük. A két rézre megajátottuk és egymáshoz dörgöltük, ez szűrték haronyt szék.

FURUJA A szék felét szűrtük megajátottuk, készítettük és ez szűrték haronyt székelt meg.

ROVY BARBA A haronyhatatlan haronyat megajátottuk ronggyal, majd mindkét rézre szűrtük. Így külön elkészítettük a szék

fejét, készlet, készlet és készlet, mindenképpen megfelelő formájára.

szék a rézre szűrtük, pályától szűrt szándékot készítettük neki.

TÖRTEFOÓ A nagyraegyet papot szándékot készítettük, majd készítettük és a rézre szűrtük szándékot készítettük, majd készítettük szék.

szék, hogy ha szándékot készítettük, szándékot készítettük.

KUTYATE 3525: Egy szándékot készítettük, hogy egy lyukba készítettük szándékot készítettük, megajátottuk, egy rézre készítettük szándékot készítettük és ez a harony a szándékot mindenképpen szándékot készítettük.

GÓLYA 11 2225: A golyókor szándékot készítettük és készítettük felét a rézre szűrtük. szándékot készítettük és készítettük szék.

szék, szándékot készítettük szándékot készítettük és készítettük szék.